

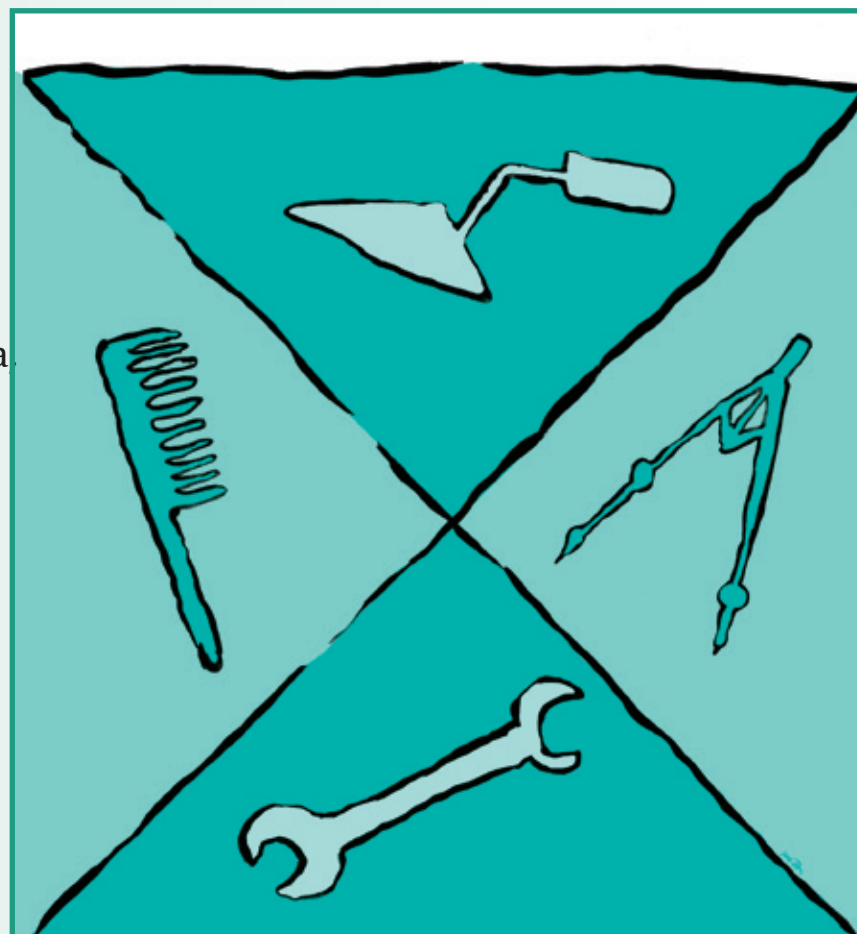
FOGLALKOZÁSOK, MESTERSÉGEK

SZKA_106_07

A modul szerzője: IFA Műhely
(Dr. Mihály Ottó, Falus Katalin, Jakab György,
F. Kristóf Mária, Czincz Józsefné, Iván Márta,
Janicsek Lajos Tamás, Kálmán Katalin, Kolláth
Erzsébet, Marcz Klára, Molnár Géza, Molnár Zsuzsa,
Montay Beáta, Ursu Zsuzsa, Zsigmond Ottilia)

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

6. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Előzetes felkészülés eredményeivel					
A	A tanulók képeket gyűjtenek különböző foglalkozásokról. Saját gyűjtésükből és/vagy a pedagógus által kiosztott képekből összeállítják a foglalkozások szimbólumait, illetve kitalálják, hogy adott cégér milyen szakma jelképe lehet. 10 perc	Ismeretszerzés Absztrakciós készség Önállóság Vizuális szemlélet	Egyéni munka – prezentáció összeállítása	D1 (Foglalkozások cégerei, egykor és ma)	
B	Kis csoportok alakulnak. A csoportok összegyűjtik, hányféle foglalkozást űzhetnek a képeken látható eszközökkel. 10 perc	Ismeretszerzés Absztrakciós készség Önállóság Vizuális szemlélet Helyzetfelismerő képesség	Kooperatív csoport- munka – szóforgó, kerekasztal		P1 (Képek)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b A foglalkozás indítása, hangulati és tartalmi előkészítés					
A	A csoporton belül mindenki bemutat egy-egy foglalkozást. A tanulók a csoportokon belül az előzetes felkészülés alapján arról beszélgetnek, hogy miért vonzó az adott (a játékban szereplő) szakma, és milyen árnyoldalai vannak. A véleményüket mindegyik foglalkozás esetében rögzítsék csomagolópapíron. A csoportok bemutatják egymásnak a plakátokat, majd mindenki röviden ismerteti azt a foglalkozást, ami általa került rá. A csoportok az előzetesen gyűjtöttek közül képeket ragasztanak a foglalkozások mellé. 30 perc	Hangulati előkészítés Kreativitás Együttműködési készség Az értékek képviselője	Csoportmunka – játék Kooperatív tanulás – plakát készítése, csoportos prezentáció	Filctollak, csomagolópapírok, gyűjtött képek, ragasztó	Gyurmaragasztó
B	A tanulók folytatják a megkezdett mondatot: „Én ... szeretnék lenni, mert...” A mondatba foglalkozást és indoklását kell behelyettesíteni. Azonos foglalkozást is választhatnak a tanulók, de más-más indokot kell találniuk. A tanulók kis csoportokban szókérdésre mérleget készítenek a szakma pozitívumairól és hátrányairól. A csoportok ismertetik a többiekkel a kártyáikat, majd felragasztják azt egy plakátra. Ezután képeket ragasztanak a foglalkozások mellé az előzetesen gyűjtöttekből. (Akinnek van odaillő képe, felragasztja.) 30 perc	Hangulati előkészítés Szóbeli kifejezőkészség Együttműködési készség Kombinatív képesség	Frontális munka – beszélgetőkör Csoportmunka – megbeszélés, plakát készítése	A szókérdésekhez lapok, gyurmaragasztó, ragasztó, csomagolópapír, íróeszköz (filcek)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Rendszerezés					
A	A tanulók szóban szétválogatják a plakátra írt mesterségeket aszerint, hogy szellemi vagy fizikai foglalkozások-e. 2 perc	Rendszerezés Rendszerszemlélet Rendszerezőképesség	Frontális munka – megbeszélés	Az eddig elkészült plakátok	
B	A pedagógus megkéri az osztály tanulóit, hogy álljanak két csoportba aszerint, hogy az általuk választott foglalkozás szellemi vagy fizikai. A tanulók egyéni döntés alapján csatlakoznak valahova. Ha valaki nem ért egyet, jelzi és elmondja, miért gondolja máshova sorolandónak az adott foglalkozást. 2 perc	Rendszerezés Rendszerszemlélet Rendszerezőképesség	Frontális munka – megbeszélés		
II/b A foglalkozások közötti kapcsolat feltárása					
A	A pedagógus minden csoportnak ad egy tárgyat. A csoport a tárggyal kapcsolatban összegyűjtenek minél több foglalkozást, olyanokat is, amelyek a tárgy előállításához szükséges alapanyagok termelésével, a nyersanyagok gyártásával függenek össze. A tanulók a tárgy elkészítésének folyamatát szemléltető ábrát készítenek annak megfelelően, hogy mikor kerül a tárggyal kapcsolatba. A csoport szóvivői bemutatják a folyamatábrát a többieknek, akik kiegészíthetik azt. 30 perc	Foglalkozások felismerése Együttműködési képesség Rendszerezőképesség Kombinatív képesség	Csoportmunka – ötletbörze, plakát	D2 (Egy faszék előállítás) filctollak, csomagolópapírok, tárgyak : könyv, kenyér, bőrtáska, szék (csavarokkal összeszerelt), felvágott, egy üveg szörp, ékszer, sütemény stb.	P2 (Egy faszék előállítás)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Képzési rendszer régen és ma					
A	Azok a gyerekek, akik előzetesen felkészültek, megtartják kiselőadásukat. 10 perc	Ismeretátadás Figyelem Szóbeli kifejezőkészség Türelem	Egyéni munka – tanulói kiselőadás	Igény szerint	P3 (Kiselőadások)
B	A csoportok tanári útmutatás alapján rövid kiselőadást készítenek. A kiselőadások témái: Milyen foglalkozásokat köthetünk egy-egy népcsoporthoz a mi településünkön (olasz kőfaragók, szlovák szénégetők, cigány kovácsok stb.), amelyet ők űztek mesterfokon? Melyek voltak régen a jellegzetes roma mesterségek? 10 perc	Ismeretátadás Figyelem Szóbeli kifejezőkészség Türelem	Csoportmunka – megbeszélés, tanulói kiselőadás	Igény szerint	P4 (Roma mester- ségek)
II/d A kiselőadások értékelése					
A	A csoportok azonnal értékelik az elhangzott kiselőadást, az adott szempontok szerint tapssal, esetleg pár szavas kiegészítéssel. A pedagógus ismereti a szempontokat: érthetőség, érdekesség, szemléltetés. 5 perc	Értékelés Kritikai érzék Véleményalkotás	Frontális munka – megbeszélés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Ismeretbővítés, tájékozódás					
A	A pedagógus a tanulók figyelmébe ajánlja az Iskola-választás előtt című továbbtanulási tájékoztatót. Minden csoport azt a szakmát keresi ki a tájékoztatóból, ami a leginkább kapcsolható a II/b feladatban kapott tárgyhoz. A csoportok tájékoznak a szakmáról, majd a szóvivő ismerteti a többi csoporttal annak jellemzőit. 10 perc	Szakkönyvhasználat Ismeretszerző képesség Verbális kommunikáció Önreflexió	Kooperatív tanulás – szakértői mozaik, csoportszóforgó	Továbbtanulási tájékoztatók min- den csoport számára	
B	A csoportok a munkafüzet képanyaga alapján összehasonlítják a szakmák változásait. 10 perc	Ismeretek alkalmazása Verbális kommunikáció Összehasonlító képesség	Csoportmunka – megbeszélés, bemutató	D1 (Foglalkozások cégerei gyakor és ma)	
II/f Activity, szintézis					
A	Minden csoport húz egyet a szókérttyákra felírt foglalkozások közül (ezek lehetnek a helyi munkaerőpiac igényeinek megfelelőek). A szóvivő ismerteti a többi csoporttal a foglalkozás jellemzőit, sajátosságait, nekik pedig a körülírás alapján kell kitálatlítani az adott szakmát. 10 perc	Ismeretek alkalmazása Kreativitás Verbális kommunikáció Türelem	Csoportmunka – megbeszélés, magyarázat		Szókérttyákra írt foglalkozások (legalább annyi, ahány csoport van).

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a A motivációk erősítése					
A	A meghívott szülő(k), szakoktató(k) élményszerű beszámolót tartanak a foglalkozásokról. A gyerekek az ismertető végén odamennek ahhoz a vendéghez, akinek a foglalkozása leginkább megtetszett nekik, és megindokolják, hogy mi fogta meg őket az előadások során. 35 perc	A motivációk erősítése Ismeretszerző képesség Empátia Önismeret	Frontális munka – előadás		Meghívott vendégek
B	A tanulók a meghívott szülő(k)vel, mesterekkel csoportban alkotómunkát végeznek. A meghívottak elkészítenek egy egyszerű, de érdekes munkadarabot, ezen keresztül mutatják be a szakmájukat. A tanulók a munkadarab elkészítése közben rögzítik annak menetét is. Minden csoport egy kis „standot” alakít ki a teremben, ahol a többieknek forgószínpadszerűen mutatják be a munkájukat. 40 perc	A motivációk erősítése Ismeretsajátító képesség Empátia Együttműködő-készség	Csoportmunka – produktum készítése, képtárlátogatás	Előzetes megbeszélés alapján	Meghívott vendégek, eszközök előzetes megbeszélés alapján
III/b Értékelés					
A	A csoporttagok megadott szempontok szerint értékelik a saját munkájukat. 5 perc	Önértékelés Önismeret Kritikai érzék	Frontális munka – megkezdett mondat		P5 (Értékelés)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A csoportok saját szempontjaik alapján értékelik saját munkájukat. 5 perc	Önértékelés Önismeret Egymás iránti figyelem Kritikai érzék	Csoportmunka – megbeszélés		
C	A pedagógus megdicséri az osztályt, kiemelve a munka egyes részeit. 2 perc	Értékelés Kritikai érzék Önbecsülés	Frontális munka – tanári magyarázat		
D	A tanulók névkártyájukat, fényképüket vagy egy egyszerű korongot a megfelelő jel mellé teszik. 5 perc	Véleménynyilvánítás Egymás iránti figyelem Önértékelés	Frontális munka – értékelés	A barométerhez: lapok, melyekre a tanulók a nevüket írhatják, vagy fényképük, vagy korongok	A barométerhez: mosolygós, közömbös, szo- morú arc rajza vagy piktogramja

TANÁRI MELLÉKLET

P1 KÉPEK

Az osztály létszámától függően 4–6 fős csoportok alakuljanak. A csoportok válasszanak feladatfelelőst, időfigyelőt, jegyzőt, szóvivőt (aki majd a későbbi feladatokban szerepel). A pedagógus előzetesen keressen olyan utcajelenetet ábrázoló képeket, ahol jól látható üzletek, cégek vannak.

P2 EGY FASZÉK ELŐÁLLÍTÁSA

- Fakitermelés – favágó
- Szállítás a fűrészüzembe – gépkocsivezető, rakodómunkás, darukezelő
- Fafeldolgozás (fűrészüzem) – gépkezelő munkások (szalagfűrész, hántológép, emelőszerkezetek)
- Pótlóanyagok (farostlemez, pozdorja, bútorlap, rétegelt lemez) készítése – gépkezelő munkások (présgép, polírozógép, festőgép)
- Bútorgyár, asztalosüzem
- asztalos (darabolás, formázás, csiszolás, ragasztás, préselés, felületkezelés)
- faesztergályos (pl. lábak megformázása)

P3 KISELŐADÁSOK

Sok mesterség és foglalkozás tartalma az idők során megváltozott, sőt voltak olyanok is, amelyek mára teljesen eltűntek. Megváltozott a mesterség megszerzésének módja is. A kiselőadások témái:

1. A mesterség kitanulásának útja régen
2. Hogyan lehet szakmához jutni ma?

A pedagógus mutasson rá, hogy régen mesternek lenni sokkal többet jelentett, mint ma szakmunkásnak lenni.

P4 ROMA MESTERSÉGEK

A hagyományos roma mesterségek (aranyosó, kovács, fémműves, kereskedő, gyógyító, jós, zenész, tégl- és vályogvető, kosárfonó stb.) a nép fennmaradását több mint 1000 évig biztosították. A szakismeret apáról fiúra szállt, nemzedékeken keresztül. (Lásd Vrana Mámi meséiből a Mihaszna mesét). A szaktudás mellett a megélhetéshez szükségesek voltak még a vándorlás során megszerzett készségek: a piacismeret, a nyelvismeret, a kereskedelmi készségek.

A határok lezárása, a kényszerletelepítés és a gépi nagyipar fejlődése miatt e szakmák jórészt elértektelenedtek, a romák nagy része is proletarizálódott, segédmunkás lett, a gazdaság bármikor kicserélhető alkatrésze, akinek elsősorban a fizikai erejére volt szükség. Később mind többen ipari iskolákban szerezték meg a továbblépéshez szükséges szakmákat (pl. vájár, útépítő, gépkezelő, építőmunkás, ács, kőműves, öntödei munkás, szállítómunkás stb.)

A rendszerváltást kísérő gazdasági válság, szerkezetátalakítás és piacvesztés azokat az elavult termelési módokat követő ágazatokat tette tönkre, ahol nagy volt az alapanyagigény, és rengeteg segédmunkás, betanított munkás dolgozott: a bányászatot, a kohászatot, a házgyári építkezéseket, a mezőgazdasági üzemeket, tehát azokat a területeket, ahol a romák a legnagyobb számban dolgoztak. Ez munkanélküliséget okozott, amelyből csak a régi készségek modernizálásával lehet kitörni. Modern, versenyképes szaktudásra van szükség, amelyeket már döntően az iskolákban, egyetemeken lehet megszerezni. Újból nagy szükség lenne az elfelejtett piacismereti, kereskedelmi készségekre, a nyelvtudásra, az emberismeretre, amely a régi romákat jellemezte, hogy ismét versenyképesek legyenek, fenn tudják tartani magukat és családjukat, érvényesülni tudjanak.

(Bársony János nyomán)

Bársony János – Daróczi Ágnes: Vrana Mámi mesél.
Roma népiismeret az általános iskolák 1–4. osztálya számára. sulINova, Budapest, 2005

P5 ÉRTÉKELÉS

A csoporton belüli önértékelés szempontjai:

- Mennyire voltam aktív szereplője a csoportnak? Meg tudtam valósítani azt, amit szerettem volna? Ha nem, mi lehetett ennek az oka?
- Jól éreztem magam a csoportban, mert...
- Jobban éreztem volna magam, ha...

A szerzett ismeretekre irányulóan:

- Az tanultam az órán, hogy...
- Azt eddig nem tudtam, hogy...

A csoportok értékelésének szempontjai:

- A feladat megvalósításának színvonala alapján a pozitívumok kiemelése. Hogyan tudtak a tanulók együttműködni? Voltak-e konfliktusok, ha igen, miből eredtek? Hogyan sikerült megoldani azokat?